

SOBRE LA «GRAND-MESSE»

FETS I FE

Àngel Caldas i Bosch

DOCTOR EN DRET CANÒNIC

▶ caldasangel@yahoo.es

Els francesos anomenen *Grand-Messe* la Missa cantada, solemne. De la Missa resada, en diuen *messe basse*, Missa baixa. Diumenge passat. A la Catedral de Girona, en motiu de l'acomiadament del nostre Bisbe Carles, l'Església que és a Girona va concelebrar una «Gran Missa». Tot era gran. El nostre temple catedralici és gran per fora i ho és per dins. Per fora, una massa pètria, de pedra autèntica de Girona, amb els seus nummulits mil·lenaris, és una gran afirmació que desafia el temps, que transforma el perfil horitzontal de la geografia gironina, com un missatge bíblic palplantat prop del riu de la història. Però la nostra catedral és encara més gran per dins. Les columnes gòtiques es perden en el cel de les ogives, aspirant amunt l'encens de la litúrgia i el respir dels homes. Tot és gran. Per això la perspectiva horitzontal, el nivell de les persones perd relleu. Els homes recuperen la seva veritable dimensió d'engrunes. La glòria humana s'empetiteix infinitament, la transcendència iguala els cossos i ja no hi ha res que ens enlluerni. Un *zoom* diví ens torna a tots irresistiblement petits i humils. En canvi, la litúrgia, el seu desplegament solemne i senzill alhora, ens fa descalçar l'ànima com els peus de Moisès davant l'esbarzer incandescent. «Descalça't, que aquest lloc és sagrat». El diàleg silencios de la pregària i la penetrant bellesa del ritu i la mitra i el bàcul del Bisbe són l'únic moviment profundament vital. Un bisbe en actitud de cursa de relleus, que passa el testimoni -de bàcul a bàcul- amb indefectible fidelitat, i transmet també tot el seu Poble de Déu que grinyola, i creu, espera i vol estimar, unit als bisbes que vénen i van, en una gran clima de comunió.

«Un "zoom" diví ens torna a tots irresistiblement petits i humils. En canvi, la litúrgia, el seu desplegament solemne i senzill alhora, ens fa descalçar l'ànima»

«Un bisbe en actitud de cursa de relleus, que passa el testimoni -de bàcul a bàcul- amb indefectible fidelitat, i transmet també tot el seu poble de Déu»

LA FUNCIO EPISCOPAL

CARTA SETMANAL

Lluís Suñer i Roca

VICARI GENERAL DE LA DIÒCESI DE GIRONA

▶ bisbatgirona@bisbatgirona.cat

Diumenge passat vam acomiadar el bisbe Carles. Han estat set anys de ministeri episcopal a la nostra diòcesi. Servei a la fe i servei a la comunió de l'Església de Girona. Servei ple de donació a tots els qui fem camí pels variats indrets del nostre bisbat. Per això vam donar gràcies a Déu i a ell. I li agraïm, a més, que es quedi entre nosaltres com a testimoni vivent de l'Evangeli. Diumenge vinent rebem Mn. Francesc Pardo com a nou bisbe d'aquesta Església que té unes arrels cristianes que vénen de molt lluny. Donarem gràcies a Déu per la seva ordenació episcopal tot demanant la força de l'Esperit perquè no li falti mai el coratge de ser un veritable ferment de pau i unitat per a la nostra diòcesi. En un moment tan decisiu per a la nostra diòcesi, sigui pel que fa referència al procés d'agrupament de parròquies com pel que fa al pla de formació i responsabilització del laïcat, és bo recordar que el bisbe és qui presideix, condueix i unifica l'Església local en nom de Crist. És mestre de la fe quan ens ensenya. Anant al davant de la comunitat, ens fa de pastor, imatge de l'únic Pastor: Jesucrist. I és ell qui, en unió amb el bisbe de Roma, ens fa entrar en comunió amb l'Església universal. El bisbe no és un cabdill o líder, en el sentit habitual que té aquesta paraula en la nostra societat; menys encara l'amo del ramat, sinó que exerceix el servei d'animar i de vetllar perquè la nostra comunitat diocesana sigui fidel a Jesucrist i oberta a l'acció de l'Esperit. El seu paper d'encoratjar-nos en la fe, de mantenir l'esperança i d'ajudar-nos a estimar més i millor és insubstituïble. Per això, ara que truca a la porta de la nostra Església, li obrim els braços per acollir-lo i podem dir amb sant Ignasi d'Antioquia: «Que no hi hagi entre vosaltres res que us pugui dividir; al contrari, formeu una sola cosa amb el bisbe i els qui presideixen, per ser un exemple i una lliçó de fermesa». Bisbe Francesc, sigueu benvingut. L'Església de Girona us està esperant.

«El bisbe presideix, condueix i unifica l'Església local. És mestre de fe quan ens ensenya. Davant la comunitat, fa de pastor. I ens fa entrar a l'Església universal»

Posem que parlem de sufisme

▶ La investigadora banyolina Dolors Bramon analitza un enigmàtic moviment de l'Islam que ha inspirat bona part la lírica àrab, persa i turca

FRAGMENTA EDITORIAL

GIRONA | JOAQUIM BOHIGAS

■ Dolors Bramon (Banyoles, 1943) és un de les autors dels Contrapunts que serveixen de complement al volum *El Sufisme*, amb autoria d'Halil Bárcena (Renedo, Cantàbria, 1962) i que acaba de publicar Fragmenta Editorial dins la col·lecció Introduccions. El sufisme és un heterodox moviment espiritual de l'Islam, que vehicula diferents pràctiques i que cerca la unió mística. Un moviment, recorda Bramon, que «ha inspirat, entre d'altres, bona part de la lírica àrab, persa i turca» però que, alhora, ha conviut amb «moltes incògnites». Fa referència al moviment i els seus practicants. Els altres autors dels Contrapunts són Marià Corbí (València, 1932) -licenciat en teologia i doctor en filosofia, és el director del Centre d'Estudi de les Tradicions Religioses- i Xavier Melloni (Barcelona, 1962) -licenciat en antropologia cultural, doctor en teologia i professor de la Facultat de Teologia de Catalunya-. Bramon és doctora en Filologia Semítica i història medieval, i professora d'estudis àrabs i islàmics a la Universitat de Barcelona (UB).

La banyolina defensa, en el text, que «en un món tan materialista resulta difícil entendre aquestes persones que volen ser definides, precisament, com "les que no posseeixen res ni són posseïdes per res"». Així, «els sufis sovint han estat rebutjats per una part important dels mateixos musulmans, que els acusen d'apartar-se de la vertadera doctrina de l'Islam, que convida al plaer, i de seguir vies massa ascètiques». Dolors Bramon explica que «una de les característiques més notables del sufisme és l'a-

Dolors Bramon, i Joaquim Nadal, presentant «Ser dona i musulmana».

Paradigma de l'«espiritualitat lliure»

▶ L'autor d'«El sufisme», Halil Bárcena, és islamòleg i especialista en mística súfi. En el volum, descriu el sufisme com a paradigma d'una «espiritualitat lliure». Resumit en què «més enllà de qualsevol lligam formal, atès que, malgrat usar formes, convida a transcendir-les a cada pas que es dona». El sufisme, dins la tradició islàmica, ha estat interpretat de diferents maneres. Uns el consideren com a manifestació essencial. D'altres, merament, «una importació externa a l'Islam, quelcom aliè a la tradició muhammadiana». Halil Bárcena és fundador i director de l'Institut d'Estudis Sufis de Barcelona, creat al 1998. Entre d'altres, té cursats estudis islàmics i de filologia àrab i persa al Marroc, Jordània, Líban i Síria. I és col·laborador de la Universitat de Barcelona i la Universitat de Deusto.

bundància de dones que es llancen darrere d'aquesta via mística». Entre aquestes, subratlla, «sens dubte», Ràbia al-Adawiyya, «anomenada l'apassionada de Déu, que era una dona d'origen esclau, manumesa precisament per la seva gran religiositat i virtut».

Origen

Dolors Bramon, en el Contrapunt que signa, raona que hi ha «força controvèrsia» a propòsit de delimitar «l'origen del vessant místic de l'Islam». A més, continua, «sovint s'ha posat en dubte la seva originalitat o la seva dependència d'altres moviments místics». Fins ara, divulga, s'havia parlat d'influències hel·lenístiques, de la cosmogonia iraniana o hindú, i fins i tot, de diverses manifestacions ascètiques i

del monaquisme cristià. Però, ara, «els experts s'inclinen a veure el sufisme com un moviment autènticament islàmic que tingué una evolució també genuïnament islàmica, sense rebutjar -o més ben dit, tenint en compte també- la possibilitat d'influències entre la pràctica mística súfi i les originades en l'àmbit d'altres religions».

Cultura musulmana

La investigadora de la UB va publicar, al 2007, el volum *Ser dona i musulmana* (Cruïlla). En aquest llibre, l'autora desfà tòpics sobre el rol de la dona a la cultura musulmana. A tall d'exemple, diferencia entre allò expressat en l'Alcorà i allò que ara és aplicat fruit d'una societat amb un rellevant concepte patriarcal.

«Els fets religiosos són fets culturals»

GIRONA | JOAQUIM BOHIGAS

■ Martí Àvila i Serra, autor de *L'hinduisme i el budisme* de la sèrie «Una ullada a les religions d'avui», dins la col·lecció Història de les Religions, a l'editorial Publicacions de l'Abadia de Montserrat (2008), defensa, en el llibre, que «els fets religiosos són fets culturals», que «s'inscriuen en un marc històric determinat» i que, per això, es poden explicar. Almenys, se'n pot fer una «aproximació», aclareix. L'autor és del parer que, a mesura que hi ha un coneixement no superficial, i descartant la primacia d'una sobre la resta, les

religions, des de la diferència, tenen punts de contacte. En el text introductori, Martí Àvila realitza una argumentació de l'*homo religiosus*, i la relació amb el sagrat, a partir d'una justificació del concepte religiós. L'autor també argumenta el triode Civilització-Cultura-Religió.

Monoteisme

En aquest sentit, Publicacions de l'Abadia de Montserrat ha publicat el volum dedicat al Judaisme i l'Islam, de la mateixa sèrie (2008). L'autor és Martí Àvila. El llibre, amb propòsit de síntesi divulgati-

Martí Àvila considera que les tradicions «s'inscriuen en un marc històric determinat» i, per això, es poden explicar

va, compara ambdues tradicions a partir de la variable del monoteisme. Martí Àvila, entre d'altres, també és l'autor, a la mateixa editorial, de *Breu història del cristianisme* (2008), que narra, a manera de cronologia històrica, des de la figura de Jesús de Natzaret fins a la presència de la tradició en la contemporaneïtat.